

REGIONENS NERVSYSYSTEM

DOKUMENT: TAK-405 Sammanfattning
FRÅN: Global Governance Frameworks

DATUM: 2025-12-08
TYP: Ansökan om externt finansierad pilot

Stockholm kan bli den första huvudstaden i världen som integrerar civilförsvarspsykologi i kollektivtrafikens vardagsdesign — helt finansierat externt utan att belasta ordinarie trafikbudget.

Problemformulering

Region Stockholm betalar **två gånger för samma medborgare**: först för en stressframkallande pendlingsmiljö (Trafiknämnden), sedan för stressrelaterad ohälsa (Hälso- och sjukvårdsnämnden). Årliga kostnader för stressrelaterad sjukfrånvaro uppskattas till 3+ miljarder kronor.

Samtidigt kräver MSB:s totalförsvarsdoktrin (2024:1032) ökad psykologisk motståndskraft i befolkningen. **Om vi inte kan upprätthålla resiliens under normal pendling, hur ska vi klara verkliga kriser?**

Lösning: fyra konkreta pilotprojekt

A. Vila-vagnen (Norrort)

- Sträcka:** Roslagsbanan
- Tid:** Endast lågtrafik (09–15, efter 19)
- Design:** Dämpat ljus, naturljud, "Prioriterad för den som behöver vila"-säten
- Kostnad:** Minimal (passiv design)

B. Återhämningslinjen (Söderort/Järva)

- Sträcka:** Stombuss 172/173 eller Blå Linjen
- Design:** Biophilic bus (växter, circadian lighting)
- Syfte:** Jämlik hälsa för ytterstadspendlare
- Krav:** Parallell lansering med Pilot A

C. Friskvårdspunkter (Digital)

- Koncept:** SL-app + stegräknare
- Belöning:** Poäng för att gå sista hållplatsen
- Effekt:** "Peak shaving" utan ny infrastruktur
- Kostnad:** App-uppdatering

D. 7-8 minutersregeln (Osynlig)

- Koncept:** Algoritm förlänger väntetid 4 → 7 min
- Grund:** Parasympatiskt nervsystem aktiveras efter ~7 min
- Framing:** "Punktlighetsbuffert-test"
- Kostnad:** Noll (perfekt A/B-test)

Finansiering: budgetneutral genom extern finansiering

Källa	Andel	Motivering
MSB (Psykologiskt Försvar)	40%	Civil beredskap och resiliens
EU (Wellbeing Economy)	40%	Interreg/Horizon-program för tvärsektoriell innovation
Regionens Innovationsfond	15%	Medfinansiering av utvärdering
Kunskapspartners (försäkring)	5%	Tillgång till anonymiserad preventiv hälsodata

Ingen omfördelning från ordinarie trafikbudget. Projektet drivs som fristående innovationspilot.

Tidslinje och genomförande

- Fas 1 (3 mån):** Ansökningar MSB/EU, design, samråd SEKO
Fas 2 (12 mån): Alla fyra piloter parallellt + kontinuerlig datainsamling
Fas 3 (6 mån): Utvärdering via KI/KTH/SU, rapportering, rekommendationer

Akademisk kunskapsplattform

Piloten etableras som **öppen forskningsplattform** där Stockholms tre universitet (KI, KTH, SU) får tillgång till anonymiserad data för examensarbeten och publikationer. Detta ger:

- Gratis högkvalitativ analys från studenter och forskare
- Akademiska constituencies som försvarar projektet politiskt
- Internationella publikationer som stärker Stockholms innovationsprofil
- Möjlighet till fortsatt EU-finansiering via Horizon-programmen

Internationell positionering

Luxembourg, Helsingfors och Tokyo har testat enskilda element. Stockholm blir den **första huvudstaden med systematisk integration av civilförsvarspsykologi i kollektivtrafiken**.

Detta öppnar för:

- UNESCO Creative Cities-erkännande
- C40 Cities Climate Leadership-profilering
- WHO Healthy Cities Network-ledarskap
- EU Wellbeing Economy lighthouse project-status

Risker och motåtgärder

Risk	Motåtgärd
Kapacitetsminskning	Pilot endast lågtrafik; auto-avaktivering vid >80% beläggning
Arbetsmiljö (tågvärdar som "polis")	Nudging-design utan krav på personalingripande; tidigt SEKO-samråd
Jämlikhetsproblem	Samtidig lansering Norrort + Söderort/Järva är absolut krav
Inga mätbara resultat	Även nollresultat värdefullt för evidensbaserad policy; transparens ger trovärdighet

Varför detta är viktigt nu

Detta är inte bara ett trafikprojekt. Det är ett test av om svensk förvaltning kan tänka systemiskt nog för 2000-talets utmaningar — och om totalförsvarets doktriner faktiskt fungerar i fredstid.

Genom extern finansiering och begränsning till lågtrafik skapas en **"riskfri sandlåda"** där infrastrukturen kan testa om den kan bygga hälsa istället för att bara konsumera den.

Rekommenderad åtgärd: Ge mandat att söka extern finansiering (MSB + EU) för 21-månaders pilot med utvärdering via akademisk plattform.

Björn Kenneth Holmström

Grundare, Global Governance Frameworks
globalgovernanceframeworks.org